

Јавно предузеће «СРБИЈАШУМЕ»
п.о. БЕОГРАД
доо-Шумско газдинство
„СТОЛОВИ“ КРАЉЕВО
Број 5082/1
21. 10. 2025 год.
КРАЉЕВО

Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд

Шумско газдинство „Столови“ Краљево

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПРЕДЕЛОМ ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА „СТОЛОВИ“ ЗА 2026. ГОДИНУ

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ са п.о. Београд
Број 17106
Датум 30. 10 2025 год.
Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 113

Краљево, октобар 2025. године

Редни број	САДРЖАЈ	Страна
I	УВОД	3
II	ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЂЕНОГ ПОДРУЧЈА	5
III	ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЂЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	6
IV	ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА	12
V	ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА	14
VI	ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЂЕНОГ ПОДРУЧЈА	16
VII	САРАДЊА	20
VIII	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	21

I УВОД

На основу члана 54. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, број 36/09, 88/10, 91/10-исправка 14/16, 95/18-др.закон и 71/21-др.закон), Плана управљања Пределом изузетних одлика „Столови“ за период 2023-2032.године и Уредбом о проглашењу Предела изузетних одлика „Столови“ („Службени гласник РС“ број 84/2022 од 29.07.2022. године), урађен је Програм управљања Предела изузетних одлика „Столови“.

Програм управљања је урађен у складу са Решењем о условима заштите природе за израду Програма управљања Пределом изузетних одлика „Столови“ за 2025. годину (акт број 003223405 2025 14850 004 001 501 100 од 14.08.2025. године) које је издало Министарство заштите животне средине, као и Смерницама за израду планских аката управљања заштићеним подручјима за 2026.годину бр. Сл од 22.08.2025.године, где су предложене планске цене коштања радова на управљању заштићеним подручјима за 2026.годину саставни део истих, достављеном од стране Службе за заштиту шума и заштићена добра.

Чланом 8. Уредбе о проглашењу Предела изузетних одлика „Столови“ („Службени гласник РС“ број 84/22 од 29.07.2022. године), за управљача је одређено Јавно предузеће „Србијашуме“ Београд, које управљање заштићеним подручјем спроводи преко Шумског газдинства „Столови“ Краљево, Шумска управа Краљево.

Програмом управљања Пределом изузетних одлика „Столови“ за 2026. годину, дефинисани су основни циљеви на заштити, очувању и унапређењу природних и културно-историјских вредности ПИО „Столови“, управљању природним ресурсима, научно истраживачком раду, планирању и изградњи, промоцији подручја, сарадњи са локалном заједницом и другим субјектима, сарадњи са другим заштићеним добрима, међународној сарадњи, као и извори финансирања планираних активности.

О ПРЕДЕЛУ ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА „СТОЛОВИ“

Предео изузетних одлика „Столови“ се делом налази у границама подручја од значаја за Европску заједницу (pSCI / Sites of Community Importance) „Столови“ и потенцијалног Подручја посебне заштите (pSCA / Special Protection Area) „Гоч-Жељин“. Подручја pSCI и pSCA представљају део еколошке мреже NATURA 2000 у складу са прописима Европске уније. Ова подручја су идентификована у складу са обавезама Републике Србије у процесу приступања Европској унији и она значајно доприносе одржавању или обнављању у повољном статусу заштите природних станишних типова и/или врста, и доприносе кохерентности европске мреже NATURA 2000.

ПИО „Столови“ обухвата истоимени планински масив који припада планинском систему унутрашњих Динарида и налази се у централном делу Србије, на територији Града Краљево, обухватајући катастарске општине Замчање, Мељница, Крушевица, Каменица, Матаруге, Брезна и Рибница.

Подручје планине Столови, које се налази дуж десне обале Ибра, ставља се под заштиту и проглашава заштићеним подручјем од регионалног, односно великог значаја и сврстава се у II категорију заштите.

Планина Столови се са југоисточне и јужне стране граничи са Студеном и Равном планином, а са источне реком Рибницом и обронцима Гоча. Природну западну границу чини долина Ибра, а преко долине планине Троглав и Чемерно. Са северне стране, Столови се

благо спуштају према Краљеву, где заједно са планином Котленик гради краљевачку котлину.

Укупна површина Предела изузетних одлика „Столови” износи 9.932,10 ha, од чега је 8.699,64 ha (87,59%) у државном власништву, 1.113,59 ha (11,21%) у приватном власништву и 118,87 ha (1,2%) у другим облицима својине.

На подручју Предела изузетних одлика „Столови” успостављен је тростепени режим заштите, од чега је I степеном заштите обухваћено 1.506,35 ha (15,17%), II 3.076,56 ha (30,98%) и III степеном 5.349,19 ha (53,86%).

На подручју ПИО „Столови“ режим заштите I степена обухвата следеће највредније локалитете: „Црна река“ (51,08ha) и „Маглешница-Стони поток“ (1.455,27 ha).

Режим заштите II степена обухвата следеће највредније локалитете: „Кошарани“ (185,13 ha), „Ибар“ (1.343,55 ha) и „Боровита коса-Голеш“ (1.547,18 ha).

Предео изузетних одлика „Столови“ одликује завидно флористичко богатство, које према досадашњим сазнањима чини око 700 биљних таксона, што чини скоро петину укупне флоре Србије. Од тог броја, 295 врста имају национални и/или међународни значај. Међу њима се налазе и 32 ендемичне и 24 реликтне врсте. Такође, 81 врста биљака се налази у законској категорији „заштићена дивља врста” а њих 14 у категорији „строго заштићена дивља врста“.

На планини Столови се издвајају два вегетацијска појаса – храстов и буков, са низом уметнутих и измењених екосистема. Рецентно стање вегетације одликује велика деградација шумских површина (са присуством њихових различитих проградационих и деградационих стадијума са значајним учешћем шибљака), као и велике површине под пашњацима и камењарима. Локалне климатске прилике предела и посебно присуство серпентинитске геолошке подлоге утицали су на појаву ксерофилних типова флоре и вегетације. Ово се посебно односи на отворене камењаре код којих је вегетацијска сезона релативно кратка и већ почетком лета биљни покривач бива сасушен. Локално, на заклоњенијим странама, дуж јаруга, поред водених токова као и на вишим надморским висинама развијају се и мезофилнији и хигрофилнији типови вегетације. Као доминантне шумске заједнице, на Столовима се јављају шуме китњака и беле петопрстице и шуме китњака и цера са белом петопрстицом. Китњакове шуме овог простора у оквиру две главне описане заједнице представљене су и бројним субсоцијацијама и различитим деградационим стадијумима.

У оквиру истраживане фауне бескичмењака, регистровано је присуство 65 врста правокрилаца, 30 врста зрикаваца, 3 врсте попаца и 32 врсте скакаваца. Овако значајан диверзитет фауне правокрилаца може се објаснити релативно добро очуваним и разноврсним фитоценозама које представљају примарна станишта ове групе инсеката где су доминантне фитофагне врсте. Највећи број откривених врста има шире распрострањење у Србији па и на Балканском полуострву али су пронађене и врсте које представљају балканске ендемите са знатно ужим ареалом (*Saga campbelli campbelli*, *Tettigonia balcanica*, и *Isophya clara*).

Ихтиофаунистичким истраживањима је укупно евидентирано 10 врста риба из 4 фамилије (fam.: Salmonidae, Cyprinidae, Cobitidae и Balitoridae). Имајући у виду карактер, величину и несталност водотока у оквиру подручја предвиђеног за заштиту, ова бројка се може сматрати очекиваном.

Фауна водоземаца и гмизаваца масива Столова је релативно богата и разноврсна. Богатство фауне одређено је комбинацијом бројних еколошких фактора и положајем који масив заузима на Балканском полуострву, као и историјом формирања овог дела копна. Од укупног броја врста ове групе који за подручје целе Србије износи око 45, на истарживаном простору као и у широј околини, забележено је присуство њих 19. Ако се у обзир узме и број подврста, број присутних таксона је и значајно већи.

У оквиру граница истраживаног подручја регистровано је и 125 врста птица, што представља 35,51% од укупног броја врста (352) регистрованих у Србији. Овакав диверзитет птица је присутан и поред чињенице да на овом подручју нема већих водених станишта која по правилу прати велика разноврсност птица, нарочито птица водених станишта (патке, гуске, чапље, гњурци, шљукарице). Највећи део евидентираних врста птица имају статус гнездарица (85) или могућих/вероватних гнездарица (18), што чини укупно 103 врсте, а мањи број врста нису гнездарице подручја и виђају се редовно током целе године или само током сеобе, зимовања и лутања (21 врста). Реална су очекивања и процене да орнитофауну истраживаног простора чини између 135-150 врста птица, што га сврстава у подручја од регионалног, националног, па и међународног значаја.

Фауну сисара чини око 47 врста, што је око половине регистрованих на простору Србије. Велику непознаницу представља фауна слепих мишева, па се о поузданијем броју присутних врста још увек не може говорити. Посебан значај простору Столова даје присуство строго заштићених дивљих врста попут мрког медведа и видре, као и дивокозе, која је након неуспешног насељавања током 60-тих година двадесетог века поново насељена на ову планину почев од 2007. године и може представљати добар пример оваквих и сличних подухвата.

II ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

• Општи циљеви заштите и унапређена подручја

1. Заштита, очување и унапређење постојећих природних и створених вредности, као и укупне пределеоне, геолошке и биолошке разноврсности,
2. Унапређење и наменско коришћење вредности подручја и одрживо управљање природним ресурсима, пре свега, шумама и водама, кроз обезбеђења стабилности екосистема и побољшање њиховог укупног стања.

• Специфични циљеви

1. Очување и унапређење типова станишта
2. Заштита, очување и унапређење биолошке разноврсности
3. Заштита, очување и унапређење геолошке разноврсности
4. Очување пејзажних и амбијенталних вредности простора, као препознатљивог визуелног израза простора
5. Очување квалитета основних чинилаца животне средине (ваздух, вода, земљиште)и адекватно управљање отпадом
6. Унапређење и очување шума кроз обезбеђење њихове стабилности и одрживог управљања,
7. Заштита, очување и презентовање културно-историјских вредности

8. Одрживи развој подручја и стварање услова за унапређење квалитета живота и рада локалног становништва,
9. Обезбеђивање надзора над спровођењем услова и мера заштите природе,
10. Повећање свести јавности о заштићеним подручјима
11. Сарадњу са релевантним институцијама, локалном самоуправом, организацијама друштва и локалним становништвом,
12. Презентацију и популаризацију заштићеног подручја.

III ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

Концепт заштите ПИО „Столови“ односи се на очување природних, предеоних и створених вредности заштићеног добра – геоморфолошких и хидролошких феномена изразито дисецираних терена, са маркантним долинама водотока кањонског и клисурастог типа и у биогеографском смислу значајног рефугијалног подручја, очуваних екосистемима и предела са неспорном димензијом очуване дивљине, као и значајног и добро очуваног културног и историјског наслеђа. Концепт заштите ПИО „Столови“ спроводиће се кроз тростепен режим заштите који је дефинисан спроведеном валоризацијом. Мере и ограничења спроводиће се сходно Закону о заштити природе, Уредби о режимима заштите, Уредби о еколошкој мрежи, Уредби о строго проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених врста биљака, животиња и гљива, Уредби о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне, Директиви о птицама и другим ратификованим међународним уговорима и актима. С тим у вези, на подручју са утврђеним режимом заштите:

– I степена, на два одвојена локалитета: „Црна река“ и „Маглешница-Столски поток“, примењује се „строга заштита којом се омогућавају процеси природне сукцесије и очувања станишта и животних заједница у условима дивљине“.

– II степена, на три одвојене локације: „Кошарани“, „Боровита коса-Голеш“ и „Ибар“, у делимично измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја спроводу се управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења природног добра без последица по примарне вредности њихових природних станишта, популација и екосистема.

– III степена, које обухвата територију ПИО „Столови“ које није под режимима заштите I и II степена, подразумева спровођење проактивних мера на заштићеном подручју или његовом делу са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима, пределима и објектима геонаслеђа од научног и практичног значаја.

- **Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима**

Приоритетне мере на управљању природним вредностима Предела изузетних одлика „Столови“ су заштита, управљање и унапређење стања природних вредности.

- **ЧУВАЊЕ ПОДРУЧЈА**

Заштиту, односно чување подручја и унутрашњи ред у заштићеном подручју, спроводиће чуварска служба заштићеног подручја, кроз редовну контролу свих активности у Пределу изузетних одлика „Столови“, чување граница заштићеног подручја, одржавање

унутрашњег реда, контролу градње објеката, коришћење простора, одржавања манифестација, као и контролу управљања и одлагања отпада (комунални, кабасти и зелени).

Посебне активности чуварске службе огледаће се кроз активне мере на противпожарној заштити, контроли кретања и активности кроз заштићено подручје, како рекреативаца, планинара тако и кретање моторних возила, мотора и квадова, као и примени накнада за коришћење заштићеног простора, достављање података о стању шума надлежним институцијама и спречавање активности које су у супротности са актом о проглашењу заштићеног подручја у сарадњи са надлежним инспекцијама и органима безбедности.

Чување заштићеног подручја обављаће 3 чувара заштићеног подручја који раде у Шумском газдинству „Столови“ Краљево. Чуvari ће поступати по члану 110. Закона о заштити природе, а у складу са Правилником о унутрашњем реду и чуварској служби ПИО „Столови“ (Сл.гласник РС 139/22).

- **Чуварска служба**

- бруто зараде чувара заштићеног подручја у износу од 3.840.000,00 динара (Министарство заштите животне средине-суфинансирање- 3.840.000,00 динара)
- материјални трошкови чуварске службе у износу од 350.000,00 динара, и то трошкови усавршавања 50.000,00 динара; трошкови горива, регистрација 100.000,00 динара и набавка опреме- телефони, одржавање мреже и рачунара 200.000,00 динара. (Сопствена средства 200.000,00 динара, накнаде 150.000,00 динара)

Планирана средства за бруто зараде чувара (динара)		Извршилац посла
МЗЖС	3.840.000	Управљач

Табела бр.1. *Планирани трошкови зараде чувара заштићеног подручја*

На подручју ПИО „Столови“ чуварску службу чине три чувара, и то: Обрадовић Мирко, Обрадовић Слободан и Јоксимовић Зоран. У наредном периоду, разматра се увођење још једног чувара заштићеног добра, ради лакше расподеле обавеза око чувања и управљања заштићеним добром. У периоду након проглашења заштићеног добра, број посетилаца Предела изузетних одлика „Столови“ се значајно повећао (планинари, излетници...). Узимајући у обзир да је у оквиру заштићеног добра и насељено место Каменица, као и викенд насеље Мељаница, изузетно атрактивно након пандемије COVID 19, контрола активности у оквиру заштићеног добра се мора прерасподелити на поменути број чувара, ради квалитетнијег обављања посла у складу са Законом и Уредбом, а све у циљу спречавања непланске и неправне градње, као и нарушавања прописаних мера у зонама заштите. За планинаре једна од најзанимљивијих и најатрактивнијих стаза налази се уз средњевековну тврђаву Маглич, где је приступ могућ само преко реке Ибар, који се одвија скелом коју користе приватна лица и која обављају комерцијални превоз ван правног (законског) оквира. Такође, у предходном периоду примећен је већи број корисника квадова у близини заштићеног добра, који делом користе и камионске путеве у оквиру ПИО „Столови“. Како се поменуте активности одвијају углавном током викендом и у време празника, летњег периода и периода сунчаних дана током целе године, утврдила се потреба за ангажовањем још једног чувара чије ће се ангажовање бити могуће у наредном периоду, односно наредној години у складу са важећим прописима и Законом.

На основу предходно наведених чињеница, неопходно је перманентно усавршавање знања и вештина, чувара заштићеног добра, како би све неопходне активности на терену спровели што квалитетније, на обострано задовољство, нас као управљача и мештана, викендаша, планинара, излетника..., као корисника заштићеног добра ПИО „Столови“.

Планирана средства за усавршавања чувара шума (динара)		Извршилац посла
Управљач	50.000	Управљач

Табела бр.2. Планирани трошкови усавршавања чувара заштићеног подручја

У свакодневним активностима чуварска служба користи возило Лада Нива, регистрационих ознака KV115CE.

Планирана средства за гориво и регистрација (динара)		Извршилац посла
Управљач	100.000	Управљач

Табела бр.3. Планирани средства за гориво и регистрацију

Планирана је набавка уређаја које ће применом нових информационих технологија, унапредити рад чуварске службе, и то мобилни телефони новије генерације (105.000,00 динара) и средства за одржавање рачунарске мреже и складиштење података (95.000,00 динара).

Планирана средства за рад чуварске службе (динара)		Извршилац посла
Управљач	50.000	Управљач
Накнаде	150.000	

Табела бр.4. Планирани трошкови чуварске службе – набавка опреме

• Одржавање заштићеног подручја

Управљач ће у 2026. години радити на изради управљачких докумената и то: Програма управљања ПИО „Столови“ за 2027. годину, Извештај о остваривању Програма управљања ПИО „Столови“ за 2025. годину и Извештај по Уговору о суфинансирању Програма Управљања ПИО „Столови“ за 2025.годину.

Израду управљачких докумената обављаће самостални референт за заштићена природна добра и заштиту животне средине, који ће такође прибављати дозволе, услове и сагласности у сарадњи са надлежном Службом за планирање и газдовање шумама у ШГ „Столови“ Краљево, као и Сектором за шумарство и заштиту животне средине ЈП „Србијашуме“ Београд, Генерална дирекција.

- Одржавање заштићеног подручја у износу од 2.644.440,00 динара, и то бруто зарада особља запосленог код управљача у износу од 1.330.000,00 динара; трошкови бруто зарад осталог стручног особља запосленог код управљача у износу од 360.000,00 динара; трошкови одржавања базе података у износу од 60.000,00 динара; обележавање граница заштићеног подручја 150.000,00 динара; обележавање и постављање инфо табли 319.440,00 динара; обележавање и постављање ознака 175.000,00 динара; противпожарна заштита - дежурство 150.000,00 динара, као и управљање отпадом у износу од 100.000,00 динара.
(Министарство заштите животне средине-суфинансирање- 80.000,00 динара, сопствена средства 1.364.440,00 динара, накнаде 1.200.000,00 динара)

Планирана средства за бруто зараду самосталног референта (динара)		Извршилац посла
МЗЖС	80.000	Управљач
Управљач	600.000	
Накнаде	650.000	

Табела бр.5. Планирани трошкови зараде особља запосленог на пословима управљања ЗП

Како су чувари заштићеног добра, систематизацијом везани за ШУ Краљево, и који су директно одговорни за рад шефу ШУ, а који активно учеству у раду чуварске службе, организацији и контроли извршених задатака и обавеза, и присуствује свим контролама од стране надлежних инспекцијских служби и институција, део зараде шефа ШУ Краљево, Џодић Славише, налази се евидентиран и у Финансијском плану за ПИО «Столови» Краљево, за 2026.годину.

Планирана средства за део бруто зараде шефа ШУ Краљево (динара)		Извршилац посла
Управљач	360.000	Управљач

Табела бр.6. Планирани трошкови зарада осталог стручног особља

Планирана средства за базу података (динара)		Извршилац посла
Управљач	60.000	Управљач

Табела бр.7. Планирани трошкови одржавања базе података

У оквиру одржавања заштићеног подручја у 2026. години планирају се: активности на обнављању спољних граница и обнављању постојећих у оквиру заштићеног добра, као и израда и постављање информативних табли и ознака заштићеног подручја (табле). Активност на обележавању ће се реализовати сопственом радном снагом.

Планирана средства за обележавање граница (динара)		Извршилац посла
Управљач	100.000	Управљач
Накнаде	50.000	

Табела бр.8. Планирани трошак за обележавање заштићеног подручја

Израда и постављање инфо-табли у оквиру заштићеног добра, као и израда и постављање ознака, путоказа реализоваће се путем јавне набавке, односно избором најповољнијег понуђача који ће у предвиђеном року најбоље одговорити захтевима понуђача.

Планирана средства за израду и постављање инфо-табли (динара)		Извршилац посла
Управљач	69.440	Управљач
Накнаде	250.000	

Табела бр.9. Планирани трошак за израду и постављање инфо-табли

Слика бр.1. Инфо табла

Планирана средства за постављање ознака (динара)		Извршилац посла
Управљач	25.000	Управљач
Накнаде	150.000	

Табела бр.10. Планирани трошкови за израду и постављање ознака

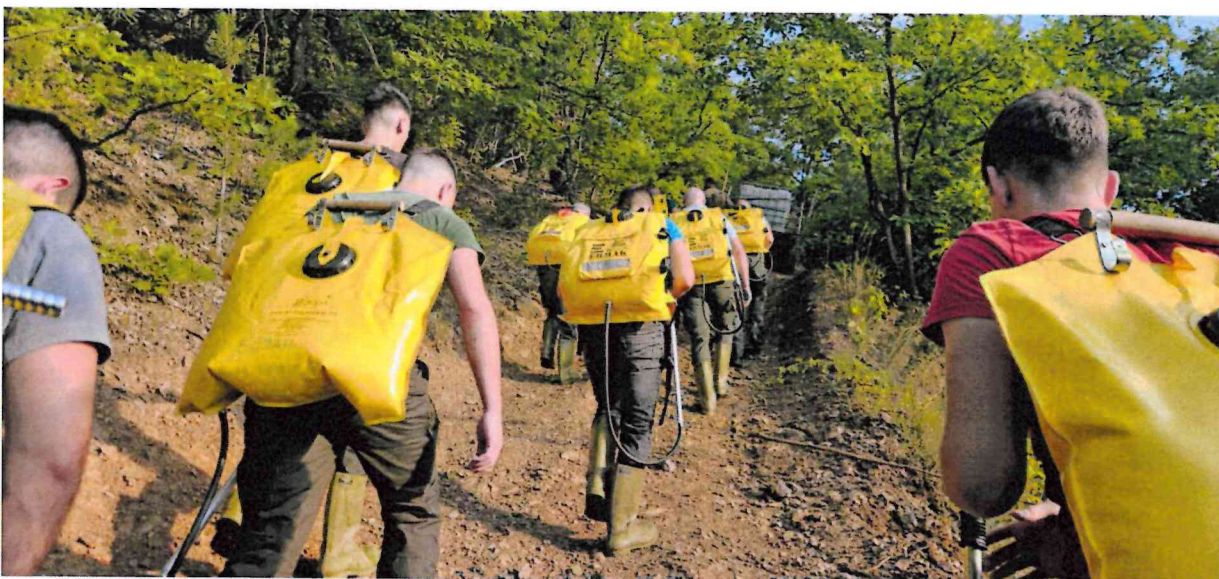
Слика бр.2. ознака локалитет Гради

Посебна пажња биће усмерена на активности у организовању противпожарне заштите, исправности противпожарних средстава, као и редовна дежурства на терену.

Противпожарна заштита организоваће се у складу са одредбама Закона о заштити од пожара, Закона о заштити природе и Закона о шумама. Спроводиће се превентивне мере заштите шума од пожара и то: појачана контрола ПИО „Столови“ од стране чуварске службе у критичним периодима појаве шумских пожара, односно активна дежурства.

Планирана средства за набавку средстава ПП заштите (динара)		Извршилац посла
Управљач	100.000	Управљач
Накнаде	50.000	

Табела бр.11. Планирани трошкови за противпожарну заштиту

Слика бр.3. Запослени ШГ Столови на гашењу пожара

Са простора ПИО „Столови“, редовно се прикупља и односи отпад од стране Јавног комуналног предузећа „Чистоћа“ Краљево, и за део извршених услуга комуналног предузећа, као управљач, ШГ „Столови“ Краљево, сноси поменуте трошкове. Поред наведеног, планиране су и посебне активности по указаној потреби на уклањању дивљих депонија и отпада са излетишта и јавних површина.

Планирана средства за уклањање смећа (динара)		Извршилац посла
Управљач	100.000	Управљач

Табела бр.12. Планирани трошкови за управљање отпадом

Праћење здравственог стања шумских састојина у ПИО „Столови“ вршиће се према упутству носиоца Извештајно-прогнозних послова у области заштите шума - Института за шумарство из Београда.

Приликом обављања дознаке стабала за сечу, вршиће се остављање, обележавање и картирање најмање 12 стабала по хектару, на којима су забележене природне дупље и шупљине, које су значајне за гнезђење птица дупљашица (неке врсте из реда сова Strigioformes, детлићи Piciformes и неке врсте из реда певачица Passeriformes).

Такође, вршиће се обележавање у бази података гнезда птица грабљивица пречника од 40cm и више на стаблима. У сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије и другим научним и стручним институцијама индетификовале се врсте птица које се гнезде и по потреби спровести мере заштите и очувања стабала односно гнездилишта и успоставити мере зоне за очување истих.

Водити евиденцију инванзивних врста биљака, што подразумева мапирање њихових станишта, планирање мера на контроли њиховог ширења и сузбијање, и све то спровести у сарадњи са научним и стручним институцијама (Институт за шумарство, Завод за заштиту природе...)

IV ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА

Приоритетни задаци научно истраживачког и образовног рада произилазе из стања природних и створених вредности, и потребе њихове заштите, очувања и унапређења.

У ПИО „Столови“, научна истраживања нису стратешки дефинисана, не постоји квалитативна и квантитативна анализа по приоритетним областима. Потребно је дефинисати и објединити све научне активности које би се реализовале на заштићеном подручју, као и научне интересе, носиоце истраживања и капацитете заинтересованих установа које би спроводиле и планирале следећа истраживања на подручју ПИО „Столови“. То подразумева интензивирање сарадње са Заводом, факултетима и другим институцијама и организацијама из домена управљања природним ресурсима и заштите природе.

За 2026. годину Програмом управљања Предела изузетних одлика „Столови“, планирано је износ од 1.250.000,00 динара за праћење и унапређење стања ЗП, од чега мониторинг мрког медведа у износу од 800.000,00 динара, као и мониторинг Орхидеја (fam. Orchidaceae) у износу од 400.000,00 динара, као и активности на збрињавању дивљих животиња у износу од 50.000,00 динара.
(Министарство заштите животне средине-финансирање- 800.000,00 динара, накнаде 400.000,00 динара, сопствена средства 50.000,00 динара)

Мониторинг мрког медведа, планиран за 2026.годину у заштићеном добру представља иницијалну фазу, прикупљање основних информација о популацији мрког медведа на простору ПИО „Столови“. То ће обухватити радове на прикупљању елементарних података присуства популације медведа, броја јединки, кретању истих, правцима дисперзије и могућим еколошким коридорима. Свакако ће мониторинг обухватити испитивање могућности и потреба за додатном прихраном популације медведа ради умањења штета на „имовини“ локалног становништва.

Планирана средства за мониторинг мрког медведа (динара)		Извршилац посла
МЗЖС	500.000	Управљач
Накнаде	300.000	

Табела бр.13. Планирани трошкови за мониторинг мрког медведа

Слика бр.4. Медвед на храништу

Мониторинг Орхидеја (fam. Orchidaceae), планиран за 2026.годину у заштићеном добру обухватио би анализу зависности просторног распореда и густине у односу на различите типове станишта, као и мере очувања у односу на измењене климатске услове.

Планирана средства за мониторинг Орхидеја (fam. Orchidaceae) (динара)		Извршилац посла
Накнаде	400.000	Управљач

Табела бр.14. Планирани трошкови за мониторинг мониторинг Орхидеја (fam. Orchidaceae)

Слика бр.5. Дивља орхидеја

У оквиру стручних послова заштите природе, ПИО „Столови“ учествују и у прихвату и привременом збрињавању болесних, повређених, напуштених и онеспособљених за самостално преживљавање строго заштићених и заштићених дивљих врста које се налазе на

Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, као и обавештењу Министарства заштите животне средине или Завода за заштиту природе Србије.

Планирана средства за збрињавање дивљих животиња (динара)		Извршилац посла
Управљач	50.000	Управљач

Табела бр.15. Планирани трошкови за збрињавање дивљих животиња

V ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА

Планирање, изградња и уређење подручја Предела изузетних одлика „Столови“, засниваће се на следећим мерама и условима:

- Обавезна примена законских норми
- Заштита посебних природних и културно историских вредности
- Обележавање заштићеног подручја
- Уређење заштићеног подручја

У 2026. години планирају се активности на уређењу подручја постављањем инфо табли, упозоравајућих табли у заштићеном подручју, уређењем мобилијара, стаза и путева. Мере везане за уређење биће предвиђене Планом управљања и реализоваће се у складу са позитивним прописима Републике Србије.

- Уређење простора заштићеног подручја у износу од 1.900.000,00 динара, и то изградња летњиковца у износу од 200.000,00 динара; трошкови уређења стаза у износу од 100.000,00 динара; трошкови одржавања мобилијара у износу од 150.000,00 динара; одржавање и реконструкција пута у износу од 650.000,00 динара; радови у области газдовања шумама 300.000,00 динара; радови из области ловстав 300.000,00 динара и радови из области рибарства 200.000,00 динара.

(Министарство заштите животне средине-суфинансирање- без планираних средстава, сопствена средства 1.050.000,00 динара, накнаде 850.000,00 динара)

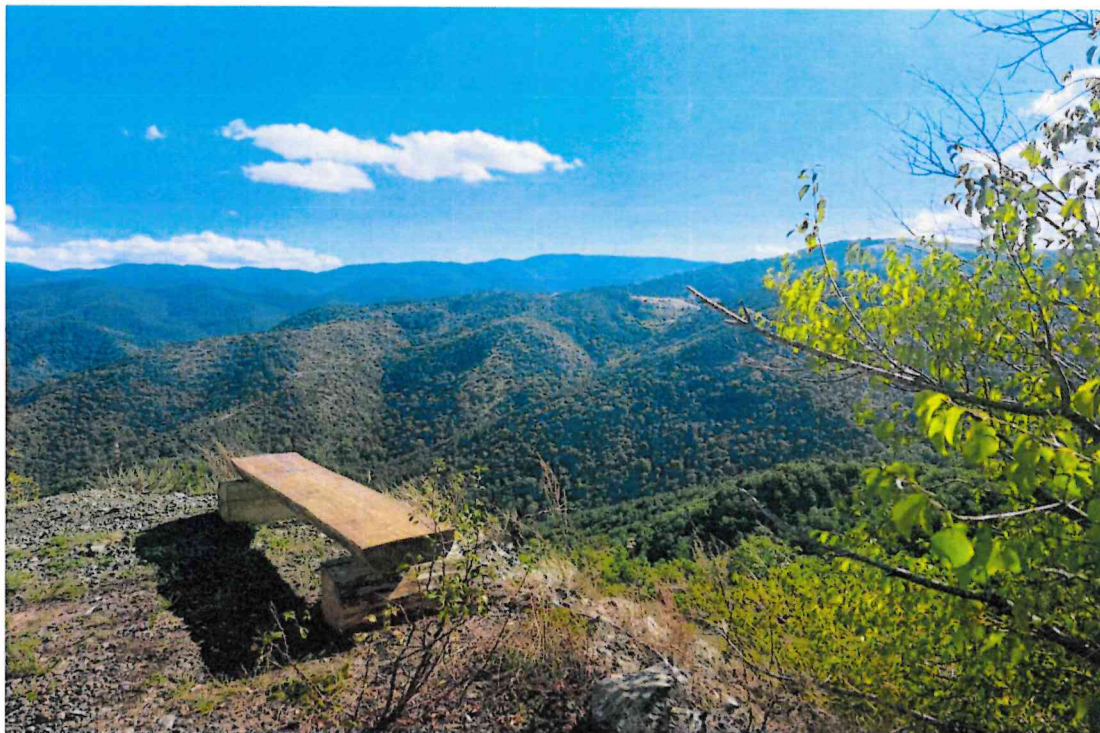
Уређење значајних локација у оквиру заштићеног добра, као и израда и постављање видиковаца, летњиковца, ознака, путоказа, затим уређење пешачких стаза и мобилијара дуж истих, као и одржавање мобилијара реализоваће се путем јавне набавке, односно избором најповољнијег понуђача који ће у предвиђеном року најбоље одговорити захтевима понуђача.

Планирана средства за изградњу летњиковца (динара)		Извршилац посла
Накнаде	200.000	Управљач

Табела бр.16. Планирани трошак за уређење простора

Планирана средства за уређење стаза – клупе, табле, путокази (динара)		Извршилац посла
Накнаде	100.000	Управљач

Табела бр.17. Планирани трошак за уређење стаза

Слика бр.6. клупа на Столовима

Планирана средства за одржавање мобилијара (динара)		Извршилац посла
Управљач	100.000	Управљач
Накнаде	50.000	

Табела бр.18. Планирани трошак за одржавање мобилијара

Планирана средства за реконструкцију путева (динара)		Извршилац посла
Управљач	350.000	Управљач
Накнаде	300.000	

Табела бр.19. Планирани трошак за одржавање и реконструкцију путева

Радови на одрживом коришћењу природних вредности односе се на активности везано за негу и обнављању шума (пошумљавање, сакупљање семена...), уређивању шума (примене контролног метода, тоталног премера...) и коришћењу шума (спровођење редовних планова сеча обнављања, прореда...).

Планирана средства за газдовање шумама (динара)		Извршилац посла
Управљач	300.000	Управљач

Табела бр.20. Планирани трошак за газдовање шумама

Радови из области ловства и рибарства, односе се на активности везано на правилном и квалитетном управљању популације дивљачи и иктиофауне. За активности из области ловства планирана је израда и постављање хранилишта за медведе у складу са резултатима мониторинга медведа, односно прикупљених елементарних података о популацији медведа у оквиру ПИО „Столови“.

Планирана средства за радове у области ловства (динара)		Извршилац посла
Управљач	300.000	Управљач

Табела бр.21. Планирани трошак за ловство

Планирана средства за радове у области рибарства (динара)		Извршилац посла
Управљач	200.000	Управљач

Табела бр.22. Планирани трошак за рибарство

VI ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Заштићена подручја спадају у најактуелније савремене туристичке дестинације. Потенцијалне користи од туризма у заштићеним подручјима се првенствено односе на заштиту природног и културног наслеђа.

У ПИО „Столови“, на „релативно малом“ географском простору, формирао се мозаик вредних природних и културних ресурса од кључног значаја за развој атрактивних туристичких производа, који добијају све већи значај и приоритет у свим плановима развоја.

Промоција и популаризација ПИО „Столови“ у 2026.години спроводиће се кроз различите промотивне активности, сарадњу са медијима, издавање пропагандног материјала, научних публикација, сајамске наступе и манифестације, сарадњу са образовним и установама културе, спровођење еколошких едукативних радионица, а све у сврху, како би новоустановљено подручје добило заслужено место на карти заштићених добара.

- Трошкови на промоцији и презентацији ПИО „Столови“ у износу од 786.248,80 динара, и то средстава за учешће на сајмовима или студијском путовању у износу од 100.000,00 динара; израда графичке књиге стандарда у износу од 57.499,20 динара; израда лога у износу од 28.749,60 динара; трошкови припреме, израде и штампања материјала у износу од 200.000,00 динара; трошкови одржавања састанака са заинтересованим странама у износу од 150.000,00 динара; предавање у школама- обележавање еколошких датума у износу од 50.000,00 динара и услуге ресторана – репрезентација у износу од 200.000,00 динара. (Министарство заштите животне средине – суфинансирање - без планираних средстава, сопствена средства у износу од 386.248,80 динара, накнаде у износу од 400.000,00 динара)

- Трошкови Управљања посетиоцима, односно израда пројектне документације и израда објекта за посетиоце и одржавање истих, као реализација пројекта у сврху промоције заштићеног добра у износу од 100.000,00 динара. (Министарство заштите животне средине – суфинансирање - без планираних средстава, сопствена средства у износу од 100.000,00 динара, накнаде без планираних средстава)

У циљу едукације и размене искустава са другим управљачима, за 2026.годину планирана су студијска путовања у земљи и иностранству.

Планирана средства за студијско путовање (динара)		Извршилац посла
Управљач	100.000	Управљач

Табела бр.23. Планирана средства за учешће на сајмовима и студијско путовање

За потребе припреме, израде и штампе рекламног материјала за 2026.годину планирана је израда мајица, роковника, хемијских оловака и украсних кеса.

Планирана средства за штампање материјала (динара)		Извршилац посла
Управљач	250.000	Управљач

Табела бр.24. Планирани трошак за припрему, израду и штампање проп.материјала

Предвиђена активност, као мера едукације најмлађих, као и њихових родитеља и старатеља, као и свеукупног становништва које гравитира на простору ПИО „Столови“ и око заштићеног подручја, планирано је обележавање еколошких датума у оквиру образовних установа, нпр. Основна Школа „Вук Караџић“ у истуреном одељењу на Берановцу. Обухватило би видео презентацију заштићеног добра, кратко предавање од стране запослених у ШГ „Столови“ Краљево уз поклон и коктел са кетерингом за ђаке.

Планирана средства за предавање (динара)		Извршилац посла
Управљач	50.000	Управљач

Табела бр.25. Планирани трошак за едукативне радионице

Као младо заштићено добро, које је поред законом прописаних обавеза морало приступити испуњењу приоритених задатака, као што је обележавање заштићеног добра, исцртавање граница, постављање информативних табли и ознака, путоказа, за 2026.годину планирана је израда логоа и графичке књиге стандарда. Поменута активност планирана је кроз конкурс у оквиру Уметничке школе у Краљеву, где би ученик или ученица са најбољим решење и предлогом били награђени дводневним боравком у Шумарској кући на Копаонику, о трошку ШГ „Столови“ за предвиђени износ.

Планирана средства за дизајн лога (динара)		Извршилац посла
Накнаде	28.749,60	Управљач

Табела бр.26. Планирани трошак за израду лога

Планирана средства за графичку књигу стандарда (динара)		Извршилац посла
Накнаде	57.499,20	Управљач

Табела бр.27. Планирани трошак за графичку књигу стандарда

- **Управљање посетиоцима**

Како би заштићено добро којим управља ШГ „Столови“ Краљево, било у могућности да буде репрезентативно, да поред манифестације „Нарцису у походе“ и поред крда дивљих коња које красе ово подручје посетиоцима пружи још коју атракцију планирана је реализација пројекта, односно изградња Мултифункционалних брана на Жичкој реци. Пројекат за ову активност израдио је град Краљево, Одељење за послове Цивилне заштите у сарадњи са FAO, који је и финансирао израду истог. Пројекат је израђен у складу са свим важећим законским прописима и у складу са највећим еколошким стандардима. Реализација овог пројекта, односно изградња Мултифункционалних брана на Жичкој реци планирана је у сарадњи са јединицом локалне самоуправе, градом Краљевом, као носиоцем пројекта и Министарством заштите животне средине, где би ЈП „Србијашуме“ Београд, ШГ „Столови“ Краљево био управљач поменутог објекта ради одрживости пројекта и потпуне функционалности истог, чија би функција била напајање стоке и дивљих животиња, мера противпожарне заштите- резервоари за воду са рампом за прилаз ватрогасних возила, депонијска услед бујичних наноса, услед падавина како последице на измењене климатске услове и наравно туристичка, као још једна понуда коју посетиоци овог заштићеног подручја треба да обиђу. Сматрамо да треба да будемо први, пионири, у понуди како туристичких, тако и иновативних решења која можемо презентовати већем броју стручне заједнице. Оваквим деловањем доприносимо квалитетном презентацијом нашег заштићеног добра, наше земље као озбиљног кандидата за едукацију из области адаптације и митигације на измењене климатске услове.

Планирана средства за реализацију пројекта Мултифункционалних брана на Жичкој реци (динара)		Извршилац посла
Управљач	100.000	Управљач

Табела бр.28. Планирани трошкови реализације пројекта МЗЖС, град Краљево и ШГ «Столови»

На подручју ПИО „Столови“, у оквиру Шумског газдинства „Столови“ Краљево, као управљача овог заштићеног подручја, на простору ШУ Краљево налази се објекат Шумарске куће „Сокоља“ који је у потпуности реновирана 2024.године. Поменути објекат, поред своје основне намене планиран је да буде и Инфо-центар за посетиоце за ПИО „Столови“.

Слика бр.7. Шумарска кућа у Сокољи

Испред поменутог објекта налази се печурка летњиковац за одмор и предах пролазника, као и већи летњиковац – надстрешница под којом се могу одржавати радионице на отвореном или предавања. У поменутом објекту поред канцеларија, налазе се и два потпуно опремљена и оспособљена апартман, као и конференцијска сала која ће у наредном периоду бити, свакако коришћена како за активности у оквиру ШГ „Столови“ Краљево, тако и за све планиране активности (састанци, радионице, приједи ...) Програмом управљања за ПИО „Столови“.

Слика бр.8. Конференцијска сала у Сокољи

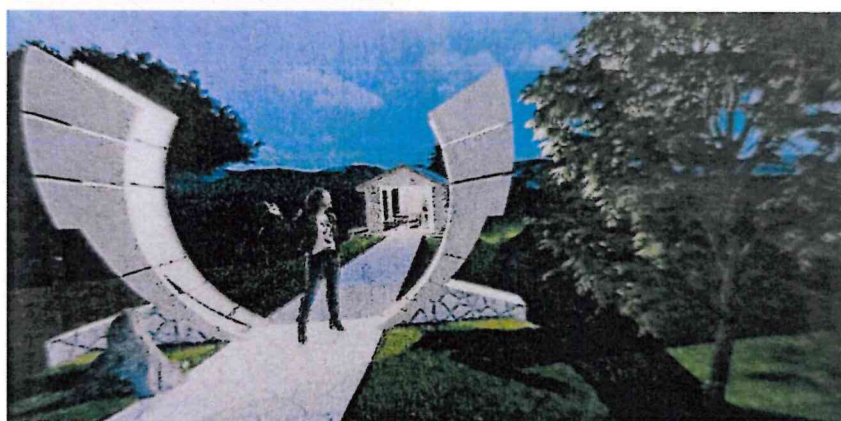
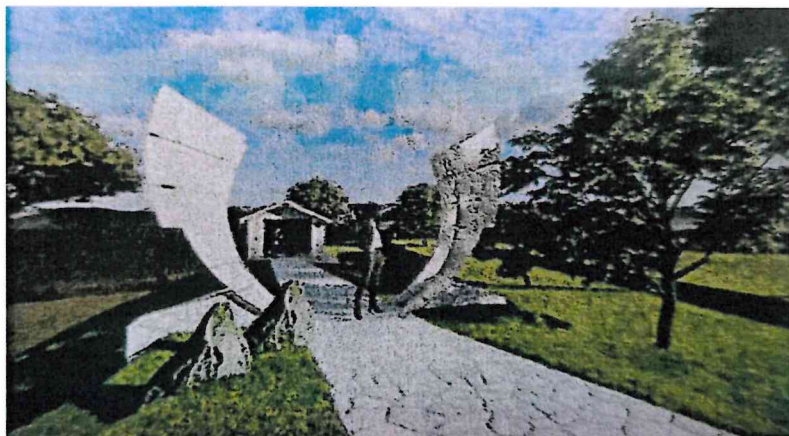
Одговорним пословањем, трудимо се да све објекте који су нам дати на коришћење држимо у функционалном стању и да се старамо о њима. Како би објекти, односно наша Шумарска кућа у чијој близини се налази магацин и радионица, како и поред саме Шумарске куће пролази шумска саобраћајница којом током сваког дана прође већи број возила, планинара, рекреативаца и љубитеља природе, у циљу заштите имовине планирана је израда Акта о процени ризика за постављање видео надзора.

Планирана средства за израду Акта о процени ризика за успостављање система видео надзора (динара)		Извршилац посла
Управљач	100.000	Управљач

Табела бр.29. Планирани трошкови израде Акта о процени ризика

Ради пружања квалитетнијих информација за све наше кориснике, као и обележавања и презентације заштићеног подручја планирана је изградња „Северне капије Столова“ на улазу у заштићено подручје ПИО „Столови“. Прилаз заштићеном подручју са стране Манастира

Жича, односно уз Жичку реку један је од најатрактивнијих јер пружа могућност наставка обиласка подручја на „све четири стране“. Поменути објекат ће бити у функцији одморишта, Видиковца, амбијенталне учионице...

Слика бр.9. Приказ Северне капије Столова из Пројекта

Иницијатори изградње и реализације ове изузетне идеје је директор ШГ „Столови“ Краљево, Рељић Драган и удружење Друштво гуслара „Жича“. Део средстава за изградњу „Северне капије Столова“, биће финансиран и из накнада за ПИО „Столови“ у износу од 300.00,00 динара.

VII САРАДЊА

Јавно предузеће „Србијашуме“ непосредне послове управљања заштићеним подручјима обавља преко „Столови“ Краљево и у оквиру унапређења управљања заштићеним подручјем потребно је да остварује сарадњу са различитим институцијама система, почев од надлежних Министарстава, локалне самоуправе, организације (UNDP, FAO, IUC), невладиног сектора, као на локалном, тако и на регионалном и националном нивоу.

Посебна активност одвијаће се са локалним становништвом, са корисницима ПИО „Столови“ као и са свим заинтересованим странама кроз програме који ће пре свега бити васпитно-образовни (едукативни), чији ће циљ бити боље разумевање заштићеног подручја а затим и бенефита које пружа ПИО „Столови“ као заштићено подручје.

Планирана средства за активности у области сарадње са заинтересованим странама (динара)		Извршилац посла
Управљач	100.000	Управљач
Накнаде	50.000	

Табела бр.30. Планирани трошак за остваривање сарадње са заинтересованим странама

Локална заједница као корисник природних ресурса мотивисана је да користећи ресурсе из заштићеног добра поштује потребу заштите целокупног биодиверзитета Столова, пре него да се бави активностима које значе нестајање истих ресурса. Сарадњом постићи да локално становништво, као и остали корисници виде заштићено природно добро као јединствено добро које има и економску вредност. Стога је од великог значаја упутити локално становништво у могућности бенефита од тога што живе на подручју или у близини заштићеног природног добра и на тај начин допринети вредновању биодиверзитета.

Невладине организације и удружења грађана могу бити значајан партнер у реализацији програма ширења свести становника локалних заједница и њиховој мотивацији за укључивање у очување биодиверзитета и одрживо коришћење ресурса у циљу добробити локалне заједнице.

VIII ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

За реализацију Програма управљања ПИО „Столови“ за 2026. годину, односно за финансирање послова, задатака и активности утврђених овим Програмом потребно је обезбедити одговарајућа финансијска средства, и то:

Према Закону о заштити природе („Службени гласник РС“, број 36/09, 88/10, 91/10-исправка 14/16, 95/18-др.закон и 71/21-др.закон) финансирање заштићеног подручја обезбеђује се из: Средства буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе; осталих буџетских средстава; прихода остварених у обављању делатности и управљања заштићеним подручјем; средстава обезбеђених за реализацију програма, планова и пројеката у области заштите природе; донација, поклона и помоћи и других извора у складу са законом.

Планирана средства за провизију (динара)		Извршилац посла
Управљач	2.000,00	Управљач

Табела бр.31. Планирани трошкови провизије који се реализују код Управе за трезор.

За реализацију Програма управљања ПИО „Столови“ за 2026. годину сачињен је финансијски план и планирана су укупна средства у износу од **11.172.688,80 динара** (десет милиона деветстотинапедесетосам хиљада деветстотинатридесетседам динара шездесет пара). Планира се учешће средстава Буџета Републике, односно Министарства заштите животне средине у износу од **4.720.000,00 динара** (четири милиона седамстотинадвдесет хиљада динара) што у процентима износи 43%, учешће управљача од **3.450.688,80 динара** (три милиона тристотинетридесетшест хиљада деветстотинатридесетседам динара шездесет пара) што у процентима износи 29% и

накнада за коришћење заштићеног подручја у износу од **3.002.000,00 динара** (три милиона две хиљаде динара) што у процентима износи 28%.

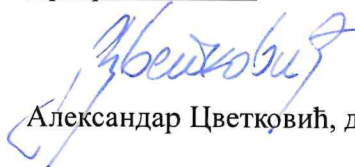
Планирана средства за реализацију Плана Управљања за ПИО „Столови“ за 2026.годину (динара)			Извршилац посла
МЗЖС	4.720.000,00	42%	Управљач
Управљач	3.450.688,80	31%	
Накнаде	3.002.000,00	27%	
УКУПНО	11.172.688.80	100%	

Табела бр.32. Приказ планираних средстава – приход за 2026.годину

Прилог:

1. Финансијски план за 2026.годину – табеларни приказ
2. Табела прихода за 2026.годину – табеларни приказ
3. Расподела обезбеђења потребних расхода у 2026.години – табеларни приказ

Програм сачинио:

Александар Цветковић, дипл.инж.шум.

Директор дела предузећа
ШП „Столови“ Краљево

Драган Рељић, дипл.инж.шум.

Финансијски план за 2026. годину - Предео изузетних одлика "Столови"

Врста расхода		ШГ "Столови" - Краљево						Укупно
		Извори и износ средстава (у динарима)						
		јединице	обим радова	Буџет РС	Сопствени приходи	Накнада		
А.0 Чување, одржавање и презентација заштитног подручја								
А.1. Чуварска служба								
А.1.1. Бруто зараде чувара	КОМ	3	3,840,000.00	200,000.00	150,000.00	4,190,000.00		
А.1.2 Материјални трошкови чуварске службе	КОМ	1	0.00	200,000.00	150,000.00	350,000.00		
А.1.2.1 Трошкови набавке службене униформе	КОМ					0.00		
А.1.2.2 Трошкови полагања и усавршавања чувара шума	ГОД	1		50,000.00		50,000.00		
А.1.2.3 Трошкови горива и регистрације аута	ГОД	1		100,000.00		100,000.00		
А.1.2.4. Израда службених легитимација	КОМ					0.00		
А.1.2.5. Остали трошкови за чуварску службу-опрема (ППС, фот.апарат...)	ГОД	1		50,000.00	150,000.00	200,000.00		
А.2. Одржавање заштитног подручја								
А.2.1 Бруто зараде запосленог код управљача на пословима управљања зп (израда управљачких докумената, реализација, контрола спровођења законских прописа и др.)	ГОД	1	80,000.00	600,000.00	350,000.00	1,030,000.00		
А.3 Презентација заштитног подручја								
А.3.1 Пропагандне активности	ГОД		0.00	386,248.80	400,000.00	786,248.80		
УКУПНО								
			3,840,000.00	200,000.00	150,000.00	4,190,000.00		
			3,840,000.00			3,840,000.00		
			0.00	200,000.00	150,000.00	350,000.00		
						0.00		
				50,000.00		50,000.00		
				100,000.00		100,000.00		
						0.00		
				50,000.00	150,000.00	200,000.00		
			80,000.00	1,364,440.00	900,000.00	2,344,440.00		
			80,000.00	600,000.00	350,000.00	1,030,000.00		
						0.00		
				360,000.00		360,000.00		
				60,000.00		60,000.00		
				100,000.00	50,000.00	150,000.00		
				69,440.00	250,000.00	319,440.00		
				25,000.00	150,000.00	175,000.00		
				100,000.00	50,000.00	150,000.00		
				50,000.00	50,000.00	100,000.00		
			0.00	386,248.80	400,000.00	786,248.80		

A.3.1.1	Учешће на сајмовима	ГОД	I						
A.3.1.2	Студијско путовање	ГОД			100,000.00				100,000.00
A.3.1.3	Угоститељске услуге	ГОД				200,000.00			200,000.00
A.3.2	Трошкови припреме, израде и штампања материјала	ГОД	I		50,000.00				200,000.00
A.3.3	Предавање у школама (заштита природе, културне баштине и животне средине) - обележавање еколошких датума	ГОД	I		50,000.00				50,000.00
A.3.4	Активности у области сарадње са заинтересованим странама	ГОД	I		100,000.00			50,000.00	150,000.00
A.3.5	Дизајн лог	КОМ	I			28,749.60			28,749.60
A3.6	Израда графичке књиге стандарда	КОМ	I			57,499.20			57,499.20
Укупно А.0					1,950,688.80			1,450,000.00	7,320,688.80
Б. Управљање посетиоцима									
Б.1 Израда пројектне документације		КОМ							
Б.1.1	Израда пројектне документације (идејно решење, идејни пројекат, пројекат за изградњу), акт о процени ризика Сокоља	КОМ	I		100,000.00				100,000.00
Б.1.2	Израда остале пројектне документације - Мултифункционалне бране на Жичкој реци	КОМ	I		100,000.00				100,000.00
Б.2 Изградња објеката за посетиоце и управљање		КОМ							
Б.2.1	Изградња Инфо-центра за посетиоце	КОМ					300,000.00		300,000.00
Б.2.2	Изградња Центра за посетиоце	КОМ							
Б.3 Одржавање и опремање објеката		КОМ							
Б.3.1	Одржавање Инфо-центра за посетиоце	КОМ							
Б.3.2	Одржавање Центра за посетиоце	КОМ							
Б.4 наградна тематских програма за посетиоце и пратећег материјала		КОМ							
Укупно Б.0					200,000.00			300,000.00	500,000.00
В. Регулисање имовинско правних односа									
В.1.1	Регулисање имовинско правних односа (таксе, откуп, замена...)	ГОД							
Укупно В.0					0.00			0.00	0.00
Г. Праћење и унапређење стања ЗП									
Г.1	Мониторинг флоре, фауне и културног наслеђа	КОМ				800,000.00		400,000.00	1,250,000.00
Г.1.1	Мониторинг медведа	КОМ	I			500,000.00		300,000.00	800,000.00
Г.1.2	Мониторинг Орхидеја и висibaба	КОМ	I			300,000.00		100,000.00	400,000.00
Г.1.3	Активности на збрињавању дивљих животиња	ГОД	I				50,000.00		50,000.00

Д.0 Уређење простора и одрживо коришћење природних ресурса									
Д.1 Уређење									
Д.1.1. Уређења простора-израда и постављање настрешнице	КОМ	1		450,000.00	850,000.00	1,300,000.00			
Д.1.1.2. Уређење стаза (постављање клупа, инфо табле, табле упозорења, стаза...)	КМ	3			100,000.00	100,000.00			
Д.1.1.3. Одржавање мобилијара	КМ	5		100,000.00	50,000.00	150,000.00			
Д.1.1.4. Уређење простора - одржавање путних праваца	КМ	2		350,000.00	500,000.00	850,000.00			
Д.2 Одрживо коришћење природних вредности									
Д.2.1 Радови у области шумарства	ГОД	1		300,000.00		300,000.00			
Д.2.2 Радови у области ловства и рибарства									
Д.2.2.1 Радови у области ловства				300,000.00		300,000.00			
Д.2.2.2 Радови у области рибарства				200,000.00		200,000.00			
Укупно Д.0			0.00	1,250,000.00	850,000.00	2,100,000.00			
Е.0 Остали некатегорисани послови									
Е.1.Провизије			0.00	0.00	2,000.00	2,000.00			
Укупно Е.0			0.00	0.00	2,000.00	2,000.00			
УКУПНО:			4,720,000.00	3,450,688.80	3,002,000.00	11,172,688.80			

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2026. ГОДИНУ – Табела прихода за ПИО "СТОЛОВИ"

Ред.број	Извори прихода	Износ у динарима
1.	Средства Буџета Републике Србије	4,720,000.00
	1.1. Министарство заштите животне средине	4,720,000.00
	1.2. Остала средства Републике Србије	
2.	Сопствени приходи	6,452,688.80
	2.1. Приходи од обављања делатности	3,450,688.80
	2.2. Приходи од накнада за коришћење заштићеног подручја	3,002,000.00
	2.3. Остали сопствени приходи	
3.	Средства буџета јединице локалне самоуправе	0.00
4.	Средства донација, поклона и помоћи	0.00
5.	Остала средства	0.00
	Укупно приходи	11,172,688.80

ПРЕДЕО ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА "СТОЛОВИ"

РАСПОДЕЛА ОБЕЗБЕЂЕЊА ПОТРЕБНИХ РАСХОДА У 2025. ГОДИНИ		
	Врсте расхода: Бруто зараде чувара заштитног подручја	
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	0.00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0.00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	3,840,000.00
1.	Трошкови људских ресурса	
1.1.	Бруто зараде 3 чувара	3,840,000.00
1.2.		
2.	Трошкови пројектних активности	
2.1.		
2.2.		
	УКУПНО расходи:	3,840,000.00
	Врсте расхода: Бруто зараде осталог особља запосленог код управљача	
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	950,000.00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0.00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	80,000.00
1.	Трошкови људских ресурса	
1.1.	Бруто зараде стручних лица (1)	80,000.00
1.2.		
2.	Трошкови пројектних активности	
2.1.		
2.2.		
	УКУПНО расходи:	1,030,000.00
	Врсте расхода: Мониторинг мрког медведа	
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	300,000.00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0.00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	500,000.00
1.	Трошкови људских ресурса	
1.1.		
1.2.		
2.	Трошкови пројектних активности	
2.1.	активност ће реализовати стручна кућа која буде изабрана путем јавне набавке	500,000.00
2.2.		
	УКУПНО расходи:	800,000.00
	Врсте расхода: Мониторинг Орхицеја и висибоба	
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	100,000.00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0.00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	300,000.00
1.	Трошкови људских ресурса	
1.1.		
1.2.		
2.	Трошкови пројектних активности	
2.1.	активност ће реализовати стручна кућа која буде изабрана путем јавне набавке	300,000.00
2.2.		
	УКУПНО расходи:	400,000.00

Јавно предузеће „СРБИЈАШУМЕ“
п.о. БЕОГРАД
доо-Шумско газдинство
„СТОЛОВИ“-КРАЉЕВО
Број 3871/A
03-09-2025 год.
КРАЉЕВО

ЈП „Србијашуме“ – Београд
Булевар Михајла Пупина 113

Сектор за шумарство и заштиту животне средине
Телефони: 011/711-34-10; 711-27-70; факс.: 011/711-85-13

Број: 13660

Датум: 29.08.2025.

Шумско газдинство „Столови“, Краљево
н/р директора
н/р руководиоца Службе за планирање и газдовање шумама
н/р самосталног референта за заштиту животне средине

Предмет: Решење о условима заштите природе за израду Програма управљања Пределом изузетних одлика „Столови“ за 2026. годину

У прилогу акта достављамо Вам Решење о условима заштите природе за израду Програма управљања Пределом изузетних одлика „Столови“ за 2026. годину (акт број 003223405 2025 14850 004 001 501 100 од 14.08.2025. године), које је издало Министарство заштите животне средине.

Ваша обавеза је да приликом израде Програма управљања Пределом изузетних одлика „Столови“ за 2026. годину поштујете издате услове заштите природе.

+

Директор
Сектора за шумарство и заштиту
животне средине

Јеша Ерчић, дипл.инж.шум.

Српска Република

Република Србија
МИНИСТАРСТВО

ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 003223405 2025 14850 004 001 501 100

Датум: 14.8.2025. године

Немањина 22-26

Београд

27.08.2025

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Српска шума“ Београд
Број: 13508
Датум: 22.08.2025
Нови Београд, Булевар Милана Ракића 113

На основу члана 9. став 8. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21), члана 23. став 2. и члана 24. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 47/18 и 30/18-др. закон), члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење и 2/23-УС), Уредбе о режимима заштите („Службени гласник РС”, број 31/12) и Уредбе о проглашењу Предела изузетних одлика „Столови” („Службени гласник РС”, број 84/22), а решавајући на основу захтева ЈП „Србијашуме”, за издавање решења о условима заштите природе, Министарство заштите животне средине, државни секретар Драгана Остојић, по Решењу о овлашћењу број: 002679142 2025 14850 009 005 020 092 од 16.6.2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о условима заштите природе

На основу Стручне основе 03 Бр. 022-2788/2 од 11.8.2025. године, а у складу са Законом о заштити природе, Уредбом о проглашењу Предела изузетних одлика „Столови”, Планом управљања Пределом изузетних одлика „Столови” за период од 2023. године до 2032. године, Уредбом о режимима заштите и Уредбом о еколошкој мрежи, планирана израда Програма управљања Пределом изузетних одлика „Столови” за 2026. годину може се извести уз примену следећих мера и ограничења:

- 1) Програм управљања за 2026. годину усагласити са Планом управљања Пределом изузетних одлика „Столови” за период 2023-2032. године;
- 2) Програм треба да садржи врсту и облик активности, динамику реализације послова и висину потребних средстава;
- 3) Кроз Програм дефинисати циљеве заштите, очувања, унапређења и одрживог коришћења заштићеног подручја, односно опште циљеве заштите и унапређења подручја и специфичне циљеве;
- 4) Програмом предвидети заштиту, одржавање, праћење и унапређење стања природних и створених вредности;
- 5) Одредити локације улазних станица у заштићено подручје у складу са чланом 68. ст. 3, 4. и 5. Закона о заштити природе и актом који дефинише унутрашњи ред и чуварску службу;
- 6) Наставити започете програме праћења дивљих врста биљака и животиња, а посебно врста од националног и међународног значаја, уз успостављање и вођење базе података;

7) Посебно планирати мониторинг врста из фамилије Орхидеја (фам. Orchidaceae) и висибоба које се налазе на листи ЦИТЕС конвенције (Конвенција о међународној трговини угроженим врстама дивље флоре и фаун) ради очувања њихових популација;

8) Предвидети остављање и картирање најмање 12 стабала по хектару на којима су забележене природне дупље и шупљине које су значајне за гнезђење птица дупљашица (неке врсте из реда сова *Strigiformes*, детлићи *Piciformes* и неке врсте из реда певачица *Passeriformes*);

9) Евидентирати и картирати у бази података гнезда птица грабљивица пречника од 40 cm и више на стаблима. У сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије и другим научним и стручним институцијама идентификовати врсте птица које се гнезде и по потреби спровести мере заштите и очувања стабала односно гнездилишта и успоставити мере зоне за очување истих;

10) Потребно је придржавати се мера заштите прописаних Уредбом о еколошкој мрежи, посебно следећих:

– забрањено је уништавање и нарушавање станишта, као и уништавање и узнемиравање дивљих врста,

– забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (шуме, ливаде, пашњаци итд.),

– предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања;

11) Приликом давања сагласности институцијама за научноистраживачки рад захтевати извештај о резултатима истраживања;

12) Јединичне податке у оквиру научноистраживачких пројеката и активности управљача и других институција и организација у заштићеном подручју прикупити уз помоћ апликације „Теренска“;

13) Планирати мере и решења за антиерозиону заштиту подручја;

14) Кроз стручно усавршавање и теренске обуке проширити знања чуварске службе и подићи њихову способност за препознавање природних вредности из домена биљног, животињског света и геонаслеђа, а ради њихове ефикасније инвентаризације и контроле омогућити подизање капацитета чуварске службе;

15) Планирати активности на спречавању непланске и бесправне градње;

16) Планирати интензивирање сарадње са Заводом за заштиту природе Србије, факултетима и другим институцијама и организацијама из домена управљања природним ресурсима и заштите природе кроз омогућавање студентских теренских истраживања у оквиру теренске наставе, стручно-истраживачких пројеката, укључујући пружање помоћи и подршке приликом излазака на терен, процена стања флоре и фауне (флоре и вегетације, икhtiофауне, фауне крупних и ситних сисара, птица, водоземаца, гмизаваца, инсеката и зглавкара);

17) Планирати интензивирање сарадње са другим заштићеним природним добрима и корисницима простора на територији заштићеног природног добра (локалне заједнице и сл.) на заједничким пројектима и промоцији заштићених природних добара и вредности кроз апликацију за регионалне и међународне фондове подршке;

18) Уколико Савет корисника заштићеног подручја није формиран, планирати његово успостављање;

19) Стимулисати развој активности и делатности које су дозвољене на заштићеном подручју, а у складу са принципима одрживог развоја;

20) Посебну пажњу посветити мерама заштите у случају акцидентних ситуација, посебно пожара, у складу са Законом о заштити од пожара („Службени гласник РС”, бр. 111/09, 20/15 и 87/18 – др. закон). Предвидети одговарајуће мере заштите природе и животне средине;

21) Планирати развој васпитно-образовних и научно-истраживачких активности које треба да допринесу афирмацији заштићеног природног добра;

22) Планирати промоцију вредности заштићеног подручја кроз медијско приказивање, штампање промотивног материјала, едукативно-промотивне активности (периодичне мултимедијалне презентације, сезонске теренске презентације, програми за туристичке групе, периодичне презентације у земљи и иностранству, обележавање еколошких датума, учешће на сајмовима, подршка свим манифестацијама који имају промотивни, рекреативни и едукативни карактер);

23) Уз захтев за издавање Мишљења о испуњености услова на Програм управљања за 2026. годину, потребно је Заводу доставити извештај о реализованом мониторингу строго заштићених и заштићених врста, евидентираним инвазивним врстама, као и реализованим пројектним истраживањима. Уколико нису спроведене ове активности навести да исте нису спроведене;

24) У складу са чланом 54. Закона о заштити природе, Извештај о остваривању годишњег програма за претходну годину управљач доставља надлежном органу до 15. децембра текуће године.

25) Ови услови не ослобађају подносиоца захтева да прибави и друге услове, дозволе и сагласности предвиђене позитивним прописима.

Образложење

Подносилац захтева Јавно предузеће „Србијашуме”, упутило је захтев број 11454 од 17.7.2025. године Министарству заштите животне средине, за издавање услова заштите природе за израду Програма управљања Пределом изузетних одлика „Столови” за 2026. годину.

Програмом управљања предвиђене су следеће активности:

- Чување, одржавање и презентација заштићеног подручја;
- Праћење и унапређење стања заштићеног подручја;
- Уређење заштићеног подручја.

На основу члана 9. став 5. Закона о заштити природе, по захтеву Министарства заштите животне средине, Завод за заштиту природе Србије издао је Стручну основу (03 Бр. 022-2788/2 од 11.8.2025. године) по предметном захтеву.

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара Републике Србије и документацију Завода за заштиту природе, а у складу са прописима који регулишу област заштите природе, констатовано је да је подручје за које се израђује Програм управљања за 2026. годину, заштићено подручје Предео изузетних одлика „Столови” који је проглашен заштићеним природним добром Уредбом о заштити Предела изузетних одлика „Столови”, као природно добро од великог значаја II категорије, на коме су дефинисани режими заштите I, II и III степена. Заштићено подручје је у обухвату еколошки значајног подручја „Гоч” на основу Уредбе о еколошкој мрежи Републике Србије.

Предео изузетних одлика „Столови” се делом налази у границама Подручја од значаја за Европску заједницу (pSCI – Sites of Community Importance) „Столови” и потенцијалног Подручја посебне заштите (pSPA – Special Protection Areas) „Гоч-Жељин”. Подручја pSCI и pSPA представљају део еколошке мреже Натура 2000 у складу са прописима Европске уније. Ова подручја су идентификована у складу са обавезама Републике Србије у процесу приступања Европској унији и она значајно доприносе одржавању или обнављању у повољном статусу заштите природних станишних типова и/или врста, и доприносе кохерентности европске еколошке мреже Натура 2000.

Предео изузетних одлика „Столови” се налази на територији града Краљева, позициониран је у централном делу Републике Србије дуж десне обале Ибра. Заштићено подручје се одликује очуваним хидрографским феноменима и водотоковима са уским и стрмим долинама клисурастог и кањонског изгледа, стварајући врло сложене морфолошке структуре. Обухвата два очувана вегетацијска појаса – храстов и буков, са низом уметнутих и измењених екосистема, као и веома богатим и разноврстним животињским светом.

На подручју Предела изузетних одлика „Столови”, на површинама на којима је утврђен режим заштите:

- I степена - спроводи се строга заштита, којом се омогућавају процеси природне сукцесије и очување станишта и животних заједница у условима дивљине;

- II степена - спроводи се активна заштита ради очувања и унапређења природних вредности, посебно кроз мере управљања популацијама дивљих биљака и животиња, одржање и побољшање услова у природним стаништима и традиционално коришћење природних ресурса;

- III степена - спроводи се проактивна заштита, где се могу вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, развој села и унапређење сеоских домаћинства, уређење објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очување традиционалних делатности локалног становништва, селективно и ограничено коришћење природних ресурса и простора.

На основу члана 6. Уредбе о еколошкој мрежи, заштита еколошке мреже обезбеђује се спровођењем прописаних мера заштите ради очувања биолошке и предеоно разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста у складу са законом којим се уређује заштита природе, и другим прописима, као и актима о проглашењу заштићених подручја и међународним уговорима.

У складу са горе наведеним издаје се Решење о условима заштите природе за израду Програма управљања Пределом изузетних одлика „Столови” за 2026. годину. За све друге радове/активности на предметном подручју, или промене планске/пројектне документације, потребно је поднети нови захтев.

Подносилац захтева је платио Републичку административну таксу за подношење захтева за издавање услова заштите природе, у износу од 1.030,00 дин, а ослобођен је плаћања таксе за издавање стручне основе за израду Решења о условима заштите природе по тарифном броју 186а Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 - испр., 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11-усклађени дин. износ, 55/12 - усклађени дин. износ, 93/12, 47/13 - усклађени дин. износ, 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. износ, 45/15 - усклађени дин. износ, 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. износ, 61/17 - усклађени дин. износ, 113/17, 3/18 - испр., 50/18 - усклађени дин. износ, 95/18, 38/19 - усклађени дин. износ, 86/19, 90/19 - испр., 98/20 - усклађени дин. износ, 144/20, 62/21 - усклађени дин. износ, 138/22, 54/23 - усклађени дин. износ, 92/23, 59/24 - усклађени дин. износ, 63/24 – измена и допуна усклађених дин. изн., 94/24 и 55/25 – усклађени дин. износ).

Поука о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба Влади Републике Србије у року од 15 дана од дана његовог пријема. Жалба се предаје непосредно Министарству заштите животне средине у Београду, Немањина 22-26, 11000 Београд или путем поште са доказом о уплати републичке административне таксе у износу од 610 динара, по тарифном броју 6 Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03,

51/03 - испр., 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11-усклађени дин. износ, 55/12 - усклађени дин. износ, 93/12, 47/13 - усклађени дин. износ, 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. износ, 45/15 - усклађени дин. износ, 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. износ, 61/17 - усклађени дин. износ, 113/17, 3/18 - испр., 50/18 - усклађени дин. износ, 95/18, 38/19 - усклађени дин. износ, 86/19, 90/19 - испр., 98/20 - усклађени дин. износ, 144/20, 62/21 - усклађени дин. износ, 138/22, 54/23 - усклађени дин. износ, 92/23, 59/24 - усклађени дин. Износ, 63/24 – измена и допуна усклађених дин. изн., 94/24 и 55/25 – усклађени дин. износ).

Достављено:

- Јавно предузеће „Србијашуме”,
Булевар Михајла Пупина бр. 113, 11070 Нови Београд;
- Завод за заштиту природе Србије,
Јапанска 35, 11070, Нови Београд;
- Инспекција за заштиту животне средине;
- Архива.